

Aktuality z Evropské unie

od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(květen 2025)

Komise zahájila ambiciózní strategii, která má z Evropy učinit startupovou a scaleupovou velmoc

Evropská komise dne 28. května zahájila strategii EU pro startupy a scaleupy s názvem „Choose Europe to Start and Scale“, která má z Evropy učinit skvělé místo pro zakládání a rozvoj globálních technologických společností. Tato iniciativa se nejprve zaměřuje na vědeckou oblast, aby jednotným evropským přístupem k přilákání a udržení nadaných lidí posílila konkurenceschopnost Evropy.

Strategie podporuje podniky v celém jejich životním cyklu, od založení přes rozšíření až po dosažení vyspělosti a úspěchu zde v EU a identifikuje klíčové potřeby startupů a scaleupů a předkládá soubor opatření v pěti hlavních oblastech:

Podpora prostředí příznivého pro inovace, tedy méně roztržitosti, menší administrativní zátěž a také jednodušší a příznivější pravidla na celém jednotném trhu. Komise navrhne evropský 28. právní režim, který zjednoduší pravidla a sníží náklady při neúspěchu v oblastech insolvence a pracovního a daňového práva. Evropská podnikatelská peněženka umožní bezproblémovou digitální interakci s orgány veřejné správy v celé Unii prostřednictvím jednotné digitální identity pro všechny hospodářské subjekty. Přípravovaný Evropský inovační akt dále podpoří inovace prosazováním regulatorních sandboxů.

Podpora lepšího financování prostřednictvím iniciativy Unie úspor a investic bude zásadním prvkem k uvolnění větší nabídky finančních a investičních příležitostí v EU. Jako doplněk k této iniciativě se ve strategii předpokládá rozšíření a zjednodušení Evropské rady pro inovace, zavedení fondu Scaleup Europe, který pomůže překlenout nedostatek finančních prostředků pro deep tech scaleupy, a vytvoření dobrovolného Evropského paktu pro investice do inovací, který povzbudí velké institucionální investory k investicím do fondů EU, fondů rizikového kapitálu a nekotovaných scaleupů.

Podpora pronikání na trh a tržní expanze prostřednictvím iniciativy Lab to Unicorn, jejíž součástí jsou evropská centra pro startupy a scaleupy, jejímž úkolem bude pomáhat propojit univerzitní ekosystémy v celé EU. To zahrnuje plán pro poskytování licencí, licenční poplatky, skupinové financování s podílem na zisku a kapitálovou

účast akademických institucí a jejich vynálezců při komercializaci duševního vlastnictví. Vedle toho budou připraveny pokyny k pravidlům státní podpory v oblasti duševního vlastnictví.

Přilákání a udržení špičkových pracovníků prostřednictvím iniciativy Blue Carpet, která se zaměřuje zejména na vzdělávání podnikatelů, daňové aspekty zaměstnaneckých opcí a přeshraniční zaměstnávání. Komise bude rovněž podporovat směrnici o modré kartě a vybízet členské státy, aby zavedly zrychlené režimy pro zakladatele firem ze zemí mimo EU.

Usnadnění přístupu k infrastruktuře, sítím a službám pomocí zjednodušení a harmonizace rozdílných přístupových a smluvních podmínek pro startupy a scaleupy k technologickým a výzkumným infrastrukturám prostřednictvím Charty přístupu pro průmyslové uživatele.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/2f76a0df-b09b-47c2-949c-800c30e4c530_cs

EU a Spojené arabské emiráty zahájily jednání o volném obchodu

Evropská unie a Spojené arabské emiráty formálně dne 28. května zahájily jednání o dvoustranné dohodě o volném obchodu, čímž otevřely možnost první komplexní obchodní dohody EU v oblasti Perského zálivu. Obchod se zbožím mezi EU a SAE má hodnotu 55 miliard EUR a se službami přibližně 39 miliard EUR. Spojené arabské emiráty jsou první vývozní destinací EU pro zboží a služby a také prvním partnerem pro přímé zahraniční investice v oblasti Perského zálivu. Vývoz z EU do této země vzrostl od loňského roku o 15 % a od roku 2019 o více než 48 %, zatímco investice EU do SAE dosáhly 186 miliard EUR. Vývoz ze Spojených arabských emirátů do EU zahrnuje ropu, zemní plyn a obecné kovy, zatímco hlavní vývoz z EU zahrnuje motorová vozidla, stroje, chemické výrobky, potraviny a stále více také ekologické technologie. Cla SAE jsou v současné době nejvyšší u tabáku, vína a lihovin a cukrářských výrobků.

První zasedání vyjednávacích týmů se zaměří na snížení cel na zboží a usnadnění služeb, digitálního obchodu a investičních toků. Jednání budou rovněž zkoumat způsoby, jak podpořit obchod ve strategických odvětvích, jako je energie z obnovitelných zdrojů, zelený vodík a kritické suroviny. To je důležité pro společný cíl EU a Spojených arabských emirátů, kterým je transformace jejich ekonomik v zájmu ekologické a digitální transformace, jakož i širší posílení hospodářské bezpečnosti. Existuje velký potenciál pro obchod, investice a spolupráci mezi EU a SAE v nejmodernějších odvětvích, jako jsou energie z obnovitelných zdrojů, digitální technologie a umělá inteligence, finanční technologie, kosmické technologie, vyspělé

stroje, zdravotní péče, logistika, rozvoj infrastruktury a udržitelné potravinové systémy. Dohoda se Spojenými arabskými emiráty by přispěla k síti 44 obchodních dohod EU se 76 zeměmi, což je největší síť obchodních dohod na světě.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/gulf-region_en

Nová strategie pro jednotný trh EU

Evropská komise dne 21. května předložila Strategii pro jednotný trh, jejímž cílem je vytvořit jednodušší, plynulejší a silnější evropský domácí trh. Nová strategie pro jednotný trh přímo reaguje na žádost Evropské rady, která v dubnu 2024 vyzvala Komisi, aby do června 2025 vypracovala horizontální strategii pro jednotný trh. Ministři odpovědní za konkurenceschopnost tuto výzvu podpořili a požádali Komisi, aby předložila podrobný plán opatření s jasným harmonogramem. Tyto požadavky odrážejí podobné závěry zpráv Enrica Letty a Maria Draghiho z roku 2024, jakož i vlastní výroční zprávu Komise o jednotném trhu a konkurenceschopnosti za rok 2025, v nichž bylo zdůrazněno, že vytvoření skutečně integrovaného jednotného trhu má zásadní význam pro evropskou konkurenceschopnost a odolnost. Strategie obsahuje odvážná opatření ke snížení stávajících překážek pro obchod a investice uvnitř EU, pomůže malým a středním podnikům v expanzi a podnítí podnikání podporou digitalizace. Strategie vyzývá členské státy, aby se spolupodílely na vytváření unijního trhu, který je pro podniky, pracovníky i spotřebitele nejvýhodnější.

Strategie pro jednotný trh se zaměřuje na potřebu odstranit všechny překážky, ale zaměřuje se na odstranění deseti nejškodlivějších překážek: složité zřizování a provozování podniků, složitá unijní pravidla, nedostatečná odpovědnost ze strany členských států, omezené uznávání odborných kvalifikací, chybějící společné normy, roztržitá pravidla pro obaly, chybějící soulad výrobků s předpisy, restriktivní a různá vnitrostátní regulace služeb, zatěžující pravidla pro vysílání pracovníků v odvětvích s nízkým rizikem, neodůvodněná teritoriální omezení nabídky způsobující vysoké ceny pro spotřebitele.

Strategie se dále zaměřuje na konkrétní odvětví služeb a navrhuje: předložit zákon o stavebních službách a nový unijní akt o doručování s cílem modernizovat pravidla jak ve stavebnictví, tak v odvětví poštovních služeb a balíků; usnadnit služby související s průmyslem, jako jsou instalace, údržba a opravy; podpořit členské státy při zbavování regulovaných podnikatelských služeb zbytečné regulace. Všechna tato opatření doplní probíhající iniciativy v odvětví energetiky, telekomunikací, dopravy a finančních služeb.

Strategie navrhuje identifikační číslo „ID MSP“, online nástroj pro snadný způsob ověřování statusu malých a středních podniků. Kromě toho další opatření na podporu a usnadnění činnosti malých a středních podniků v přeshraničním obchodu budou

prosazována pomocí sítě zmocněnců pro malé a střední podniky. Tyto nové iniciativy se zveřejňují spolu s nejnovější výroční zprávou o evropských malých a středních podnicích, která vyzdvihuje očekávaný růst přidané hodnoty malých a středních podniků a zaměstnanosti.

Společnosti budou moci v rámci plnění povinností podle některých harmonizovaných právních předpisů EU týkajících se výrobků předkládat dokumenty a poskytovat pokyny k výrobkům digitálně. Členské státy by proto měly jmenovat zástupce na vysoké úrovni pro jednotný trh („šerpu“), který bude dohlížet na uplatňování pravidel jednotného trhu EU. Členské státy se rovněž vyzývají, aby se vyvarovaly vytváření překážek na jednotném trhu a posuzovaly u svých návrhů vnitrostátních opatření přiměřenost.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/single-market-our-european-home-market-uncertain-world_en

Komise zjednodušuje společnou zemědělskou politiku

V zájmu zjednodušení společné zemědělské politiky (SZP) a posílení konkurenceschopnosti zemědělců předložila Evropská komise dne 14. května rozsáhlý balíček opatření zaměřených na administrativní zátěž, kontroly, provádění, reakci na krize a investiční potřeby tohoto odvětví. Tato iniciativa je součástí širšího úsilí o zjednodušení, které je v souladu s Kompasem EU pro konkurenceschopnost, a podporuje konkurenceschopnost, odolnost a digitalizaci zemědělského odvětví, jakož i konkrétně mladých a ekologických zemědělců.

Pro zvýšení atraktivity bude roční paušální platba – tj. jednotné roční vyplácení – pro malé zemědělce zvýšena z 1 250 EUR na 2 500 EUR. Účelem těchto plateb pro malé zemědělce je podpořit vyváženější rozdělování podpory, posílit životaschopnost venkovských oblastí, kde malé zemědělské podniky hrají klíčovou hospodářskou úlohu, a snížit administrativní zátěž jak pro zemědělce, tak pro orgány. Tito zemědělci budou rovněž osvobozeni od některých pravidel v oblasti životního prostředí (podmíněnost), zatímco mohou využívat plateb, které odměňují ekologické zemědělství (ekorežimy). Cílem balíčku zjednodušujících opatření je lépe zohlednit různé zemědělské postupy a místní podmínky a zároveň omezit překrývání se stávajícími vnitrostátními pravidly. Například certifikované ekologické zemědělské podniky budou automaticky považovány za podniky splňující některé environmentální požadavky EU na financování. U některých náročnějších požadavků mohou zemědělci využívat pobídek na ochranu rašelinišť a mokřadů.

Aby se snížila administrativní zátěž spojená s kontrolami, budou kontroly zefektivněny pomocí družic a technologií. Kromě toho bude zavedena nová zásada: pouze jedna kontrola na místě ročně na jeden zemědělský podnik. Zemědělci v EU zasažení

přírodními katastrofami nebo nákazami zvířat budou lépe podporováni díky novým krizovým platbám dostupným v rámci strategických plánů SZP a díky flexibilnějším a přístupnějším nástrojům řízení rizik. Členské státy budou mít prospěch z větší flexibility při přizpůsobování svých strategických plánů SZP, přičemž předchozí schválení ze strany Komise bude vyžadováno pouze pro strategické změny. To bude mít pozitivní dopad na zemědělce, kteří budou mít ze zavedených změn rychlejší prospěch. Pro malé zemědělce bude snazší získat finanční podporu prostřednictvím nové jednoduché možnosti financování, která nabízí až 50 000 EUR jako paušální částku, která pomůže zlepšit konkurenceschopnost jejich zemědělských podniků. Vnitrostátní správní orgány budou dále vybízeny k rozvoji interoperabilních digitálních systémů. V souladu se zásadou „zpráva jednou, použijte vícekrát“ je cílem, aby zemědělci předkládali své údaje pouze jednou, a to prostřednictvím jediného systému, což šetří čas, snižuje administrativní náklady a zlepšuje řízení zemědělských podniků.

Legislativní návrh bude nyní předložen Evropskému parlamentu a Radě k přijetí.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: <https://webgate.ec.europa.eu/circabc-ewpp/d/d/workspace/SpacesStore/b595fc96-2988-44fb-86a5-4383cb070119/download>

Mezinárodní koalice se dohodla na zřízení Zvláštního tribunálu pro zločin agrese vůči Ukrajině

U příležitosti Dne Evropy Komise zastoupená komisařem Michaellem McGrathem, vysokou představitelkou Kajou Kallasovou, Radou Evropy, ukrajinským premiérem Denysem Shmyhalem a zástupci mezinárodní koalice států, která se dne 9. května sešla ve Lvově, aby formálně podpořila zřízení Zvláštního tribunálu pro zločin agrese vůči Ukrajině. Všichni účastníci v souladu s prohlášením ze Lvova, které bylo dnes přijato, uvítali dokončení přípravných prací nezbytných ke zřízení zvláštního tribunálu v rámci Rady Evropy. Zavázali se k ustavení Zvláštního tribunálu, k rychlému zahájení jeho činnosti a k podpoře jeho práce. Tribunál bude mít pravomoc vyšetřovat, stíhat a soudit ruské politické a vojenské vůdce, kteří nesou největší odpovědnost za zločin agrese vůči Ukrajině.

Zřízení tribunálu bude založeno na dohodě mezi Ukrajinou a Radou Evropy. Nyní je na Radě Evropy, aby vytvořila nezbytný rámec pro zřízení Zvláštního tribunálu, který bude svou pravomoc odvozovat od Ukrajiny. Po zřízení zvláštního tribunálu budou moci ukrajinské vnitrostátní orgány postoupit probíhající vnitrostátní vyšetřování a stíhání související se zločinem agrese žalobci zvláštního tribunálu. Důkazy shromážděné v souvislosti s prací vykonanou v rámci Mezinárodního střediska pro stíhání zločinu agrese (ICPA), které je umístěno v rámci Eurojustu, budou podle potřeby rovněž předány státnímu zástupci zvláštního tribunálu.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/holding-russia-accountable_en

Komise žádá o zpětnou vazbu k přezkumu pokynů EU pro spojování podniků

Evropská komise dne 8. května zahájila veřejnou konzultaci s cílem získat zpětnou vazbu ke svému probíhajícímu přezkumu pokynů EU pro spojování podniků. Tyto pokyny popisují rámec uplatňovaný Komisí při posuzování dopadu spojování podniků na trhy z hlediska hospodářské soutěže. Přezkum se zaměří na to, jak by posouzení Komise mělo odpovídajícím způsobem zohledňovat inovace, efektivitu, odolnost, časové horizonty a investiční intenzitu hospodářské soutěže v určitých strategických odvětvích, udržitelnost, změněné obranné a bezpečnostní prostředí a další naléhavé transformační potřeby naší doby. Přispět mohou všichni zainteresovaní občané, podniky nebo sdružení, a to tak, že vyplní dotazník obecné veřejné konzultace, který je k dispozici zde.

Kromě toho Komise zveřejnila sedm cílených dokumentů, které se zabývají širokou škálou současných problémů a dále právními a ekonomickými parametry, jež při posuzování v rámci kontroly spojování podniků používá. Cílem těchto dokumentů je podnítit diskusi a věnovat se tématům, která jsou pro ekonomiku EU klíčová, konkrétně konkurenceschopnosti a odolnosti, tržní síle, inovacím, dekarbonizaci, digitalizaci, přínosům, obraně a hlediskům týkajícím se trhu práce. Tyto dokumenty budou základem pro pokračující cílenou komunikaci se zúčastněnými stranami i po skončení veřejné konzultace, mimo jiné prostřednictvím specializovaných akcí a seminářů. Každý, kdo by chtěl poskytnout technickou zpětnou vazbu k některému z cílených dokumentů, může vyplnit podrobný dotazník, který je k dispozici zde. Lhůta pro odpovědi na obecný i podrobný dotazník je 3. září 2025.

Více informací je k dispozici v angličtině zde: https://competition-policy.ec.europa.eu/mergers/review-merger-guidelines_en?prefLang=cs

Řízení o porušení unijních předpisů ze strany Česka

Evropská komise se rozhodla předložit Soudnímu dvoru Evropské unie věc Česka, neurčilo nebo nezmocnilo vnitrostátního koordinátora digitálních služeb a nestanovily pravidla pro sankce za porušení nařízení o digitálních službách (nařízení 2022/2065). Podle nařízení o digitálních službách měly členské státy do 17. února 2024 určit jeden nebo více příslušných orgánů pro dohled nad nařízením o digitálních službách a jeho vymáháním a jeden z těchto orgánů určit jako vnitrostátního koordinátora digitálních služeb. Členské státy rovněž mají rovněž zmocnit své koordinátory digitálních služeb, aby mohli plnit své úkoly podle nařízení o digitálních službách, a stanovit pravidla pro sankce za porušení uvedeného nařízení. Koordinátoři digitálních služeb spolupracují s Komisí a mají zásadní význam pro dohled nad nařízením o digitálních službách a jeho vymáháním a pro zajištění jednotného uplatňování uvedeného nařízení v celé

Unii. Ačkoli Česko koordinátora digitálních služeb určilo, nesvěřilo mu nezbytné pravomoci k plnění jejich úkolů podle nařízení o digitálních službách.

Více informací je k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/inf_25_982

Rada se dohodla na postoji ke zkrácení cyklu vypořádání obchodů s cennými papíry

Rada dne 7. května dosáhla dohody k návrhu Komise na zkrácení lhůty pro vypořádání obchodů s převoditelnými cennými papíry. Cílem je zkrátit cyklus vypořádání obchodů s cennými papíry, jako jsou obchody s akcemi nebo dluhopisy, prováděných v obchodních systémech EU ze dvou obchodních dnů (tzv. „T+2“) na jeden obchodní den po datu uzavření obchodu („T+1“).

Rada pozměnila původní návrh Komise tím, že vyjmula obchody zajišťující financování z požadavku cyklu vypořádání. Obchody zajišťující financování jsou finanční transakce, které investorům a podnikům umožňují využívat aktiva, jako jsou akcie nebo dluhopisy, které vlastní, k zajištění financování svých činností. Rada rozhodla o jejich vyjmutí z cyklu vypořádání T+1 z důvodu jejich nestandardizované povahy a nestandardizovaných vypořádacích lhůt, na nichž se strany těchto transakcí musí dohodnout, aby dosáhly svých cílů. Aby se zabránilo riziku obcházení požadavku na cyklus vypořádání T+1, mělo by se vyjmutí použít pouze v případě, že jsou obchody zajišťující financování zdokumentovány jako jednotlivé transakce složené ze dvou souvisejících operací.

Více informací je k dispozici v češtině zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/topics/capital-markets/>

Rada se dohodla na postoji ke směrnici zjednodušující výběr daně při dovozu

Rada EU dne 13. května dosáhla dohody o postoji členských států (tzv. obecného přístupu) ke směrnici týkající se pravidel daně z přidané hodnoty (DPH) při prodeji na dálku u dováženého zboží a DPH při dovozu. Cílem směrnice je zlepšit výběr DPH z dováženého zboží tím, že povinnost odvést DPH splatnou při dovozu ukládá dodavatelům, což je pravděpodobně bude motivovat k využívání jednoho správního místa pro dovoz (IOSS). Zahraniční obchodníci nebo platformy budou povinni odvést DPH při dovozu a DPH z prodeje na dálku u dovezeného zboží v členském státě konečného určení zboží. To bude pobídkou k využívání IOSS, neboť zahraniční obchodníci nebo platformy, které jej nevyužívají, budou muset být registrováni

v každém členském státě. IOSS slouží jako kontaktní místo pro dovozce zboží ze třetích zemí do Evropské unie. Jeho účelem je zjednodušit přiznání a odvod DPH při dovozu zboží do EU, neboť registrace je nutná pouze v jednom členském státě, a to i při prodeji v celé EU. Vzhledem k tomu, že IOSS umožňuje platby DPH předem (v okamžiku nákupu zboží spotřebitelem), a nikoli na hranicích, chrání daňové příjmy členských států a zvyšuje dodržování předpisů v oblasti DPH u dovozu. Rovněž přesouvá zátěž spojenou s výběrem DPH ze zákazníků na platformy, čehož chce Rada v rámci reformy celního kodexu Unie dosáhnout i v oblasti cel.

Více informací je k dispozici v češtině zde:
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8570-2025-INIT/cs/pdf>

Správa hranic: Rada a Evropský parlament dosáhly dohody ohledně postupného spouštění Systému vstupu/výstupu

Předběžná dohoda, kterou dne 19. května uzavřela Rada s Evropským parlamentem, umožní členským státům zprovozňovat digitální systém správy hranic (Systém vstupu/výstupu, EES) postupně po dobu šesti měsíců. EES je informační systém, který digitálně zaznamenává vstupy a výstupy, údaje z cestovního pasu, otisky prstů a zobrazení obličeje státních příslušníků třetích zemí, kteří krátkodobě cestují do členského státu EU. Díky tomuto systému budou mít členské státy EU v reálném čase přístup k osobním údajům státních příslušníků třetích zemí, k jejich cestovní historii a k informacím o tom, zda dodržují povolenou dobu pobytu v schengenském prostoru. EES tak výrazně sníží pravděpodobnost podvodného zneužití totožnosti a překročení oprávněné délky pobytu. Díky postupnému zavádění EES mohou členské státy začít využívat bezpečnostních funkcí tohoto systému a pohraniční orgány i odvětví dopravy získají více času na přizpůsobení se novým postupům.

V rámci jednotlivých fází zavádění členské státy postupně zprovozní EES a po prvním měsíci budou usilovat o registraci alespoň 10 % případů překročení hranic. Během prvních 60 dnů mohou členské státy provozovat EES bez biometrických funkcí. Po třech měsících by členské státy měly EES – s biometrickými funkcemi – provozovat alespoň na 35 % svých hraničních přechodů. Země EU by měly dosáhnout úplné registrace všech osob, než skončí šestiměsíční období postupného spouštění EES. Do konce tohoto přechodného období se budou v členských státech cestovní doklady i nadále ručně razítkovat. Spolunormotvůrci se dohodli, že během postupného spouštění EES mohou členské státy uplatňování systému EES na určitém hraničním přechodu ve výjimečných případech zcela nebo částečně pozastavit (například pokud by intenzita provozu vedla k velmi vysokým čekacím dobám).

Více informací je k dispozici v angličtině zde:
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6518-2025-INIT/en/pdf>

EU se dohodla na 17. balíčku sankcí proti Rusku

Rada dne 20. května přijala 17. balíček hospodářských a individuálních omezujících opatření, jež Rusku brání v přístupu ke klíčovým vojenským technologiím a omezují jeho příjmy z energetiky, které financují válečnou agresi proti Ukrajině, a to tím, že výrazně cílí na stínovou flotilu ruských ropných tankerů, jejich provozovatele, jakož i na hlavní ruské producenty ropy. Dnešní 17. balíček je součástí širšího souboru opatření EU, jež jsou – prostřednictvím dalších tří sankčních režimů – zaměřena rovněž na hybridní činnosti Ruska, porušování lidských práv v zemi a využívání látek k potlačení nepokojů ruskými silami na Ukrajině. Na seznam bylo zařazeno 189 plavidel pocházejících ze třetích zemí, čímž se celkový počet označených plavidel zvýšil na 342. Kromě toho EU uvalila individuální sankce (zmrazení majetku a zákaz zpřístupnění finančních prostředků) zacílené na celkový ekosystém stínové flotily, tedy na osoby a subjekty, které umožňují její provoz. Tato opatření se vztahují na přepravní společnosti, včetně subjektů ze Spojených arabských emirátů, Turecka a Hongkongu, jež se zabývají přepravou surové ropy a ropných produktů po moři a jsou při přepravě ruské ropy zapojeny do nebezpečných postupů prováděných na moři. Seznam rovněž obsahuje jednu významnou pojišťovnu působící v ruském odvětví přepravy ropy. Od doby, kdy EU zavedla cenový strop pro ropu a sankce zaměřené na stínovou flotilu, se související ruské příjmy snížily o 38 miliard EUR. V březnu 2025 byly o 13,7 % nižší než v březnu 2023 a o 20,3 % nižší než v březnu 2022. Evropská unie dále uložila omezující opatření i vůči významné ruské ropné společnosti Surgutneftegaz, která poskytuje ruské vládě značné příjmy a přímo podporuje její válečné úsilí. Na seznam byla zařazena i významná ruská společnost přepravující ropu. EU zavedla sankce proti více než 45 ruským společnostem a fyzickým osobám, jež ruské armádě dodávají drony, zbraně, munici, vojenské vybavení a kritické komponenty nebo jí poskytují logistickou podporu.

.Rada rovněž doplnila na seznam subjektů, na něž se vztahují přísnější omezení vývozu zboží a technologií dvojího užití, dalších 31 subjektů, které podporují ruský vojensko-průmyslový komplex ve válečné agresi proti Ukrajině. Některé z nich se nacházejí ve třetích zemích (Srbsko, Spojené arabské emiráty, Turecko, Vietnam a Uzbekistán) a jsou zapojeny do obcházení vývozních omezení, včetně omezení týkajících se bezpilotních vzdušných prostředků nebo obráběcích strojů s počítačovým numerickým řízením.

Více informací je k dispozici v češtině zde:
<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2025/05/20/russia-s-war-of-aggression-against-ukraine-eu-agrees-17th-package-of-sanctions/>

SDEU: EU přijala úmluvu OSN o transparentnosti při řešení sporů

Rada dne 22. května přijala rozhodnutí o uzavření „Mauricijské úmluvy“ OSN o transparentnosti při urovnávání sporů mezi investorem a státem. Díky tomuto rozhodnutí získá veřejnost lepší přístup k dokumentům a slyšením a občanská společnost bude moci aktivněji vstupovat do sporů, v nichž investor žaluje stát za porušení investiční smlouvy. Podle nové úmluvy se mají pravidla transparentnosti přijatá Komisí OSN pro mezinárodní obchodní právo (UNCITRAL) uplatňovat i u investičních smluv podepsaných před 1. dubnem 2014. Tato pravidla vyžadují, aby veřejnost měla přístup ke všem dokumentům, včetně rozhodnutí rozhodčího tribunálu a podání jednotlivých stran, nařizují otevřená slyšení a umožňují třetím stranám, jako jsou organizace občanské společnosti, aby rozhodčímu tribunálu předkládaly své příspěvky. Ze smluv na úrovni EU spadá pod novou úmluvu pouze Smlouva o energetické chartě. Dnešní rozhodnutí je důležitým krokem v širší unijní reformě týkající se řešení investičních sporů v rámci stanoveném Komisí OSN pro mezinárodní obchodní právo.

Více informací je k dispozici v češtině zde:
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7012-2024-INIT/cs/pdf>

Rada přijala postoj k návrhu, který má snížit byrokracii při vysílání pracovníků

Rada dne 22. května přijala svůj postoj (tzv. obecný přístup) k nařízení, které má usnadnit elektronické ohlašování při vysílání pracovníků. Očekává se, že nové nařízení sníží administrativní zátěž jak na straně podniků, neboť vysílání pracovníků budou moci ohlašovat plně digitální cestou, tak na straně vnitrostátních orgánů, které budou moci snadněji monitorovat, zda je dodržována směrnice o vysílání pracovníků. Za „vyslaného pracovníka“ je považován pracovník, kterého jeho zaměstnavatel vyslal, aby dočasně poskytoval určitou službu v jiném členském státě.

Postoj Rady přináší vylepšení on-line rozhraní, do něhož jsou doplněny nové prvky, vyjasňuje požadavky na jednotný ohlašovací formulář a podrobněji řeší, jak budou osobní údaje obsažené ve formuláři používány. Klíčovou změnou, kterou postoj Rady přináší, je zavedení nové funkce ve veřejném rozhraní, která poskytovatelům služeb umožní nahrát dokumenty potřebné pro vyslání pracovníků. V členských státech, které se toto rozhraní rozhodnou používat, se tím nahradí stávající vnitrostátní dokument, jímž se vyslání pracovníka ohlašuje. Systém rovněž obsahuje prvky pro technickou validaci dat, komunikaci mezi příslušnými orgány a poskytovateli služeb a pro přístup vyslaných pracovníků k obdržení elektronických výpisů z ohlášení, a to při dodržení pravidel pro ochranu osobních údajů.

Členské státy, které se rozhodnou veřejné rozhraní používat, o tom musí informovat Komisi nejméně šest měsíců předem a v souvislosti s ohlašováním vyslání pracovníků nebudou moci ukládat žádné další požadavky nad rámec těch, které jsou stanoveny v nařízení. I nadále však budou moci žádat o další informace pro účely kontroly. V případě členských států, které rozhraní nepoužívají, bude veřejný systém obsahovat odkazy na vnitrostátní internetové stránky s ohlašovacími formuláři. Standardizovaný formulář pro ohlašování bude v souladu s kategoriemi údajů uvedenými v nařízení, avšak členské státy mohou požádat o upuštění od určitých informací. V souvislosti s osobními údaji obecný přístup objasňuje, že osobní údaje příslušných zástupců mohou být zpracovávány a uchovávány jako součást kategorie poskytovatelů služeb. Rovněž umožňuje, aby byly v souladu s příslušnými vnitrostátními předpisy osobní údaje uchovávány déle než standardních 36 měsíců. Postoj Rady požaduje, aby Komise v hodnocení, které má provést pět let po zavedení nařízení, zvažila možnost zahrnout do něj také ohlášení ze třetích zemí. V zájmu dalšího zjednodušení povinností poskytovatelů služeb by se mělo hodnocení rovněž zabývat způsoby, jak ohlášení vyslání pracovníků začlenit do procesu souvisejícího s přenositelným dokumentem A1. Jde o dokument, jenž u pracovníka vykonávajícího činnost ve více než jednom členském státě potvrzuje, pod který systém sociálního zabezpečení spadá.

Více informací je k dispozici v angličtině zde:
<https://www.consilium.europa.eu/media/ik0openwz/st09291en25.pdf>

Návrh výboru LIBE EP k posouzení zprávy Komise o stavu právního státu v roce 2024 vykresluje znepokojivý obraz stavu evropských hodnot

Zpráva, kterou výbor pro občanské svobody EP schválil dne 20. května shrnuje zprávu Komise o právním státě v roce 2024 a vývoj v jednotlivých členských státech. Poslanci vyzývají členské státy i Komisi k důslednějšímu a jednotnějšímu prosazování demokratických zásad. Aby se zabránilo zpětnému vývoji, požadují „ještě komplexnější soubor nástrojů“, doplněný mechanismem „inteligentní podmíněnosti“, který zajistí, že pozastavení finančních prostředků EU nebude možné zneužít proti občanské společnosti a místním orgánům. Opakují výzvu k zavedení plnohodnotného mechanismu na ochranu a prosazování hodnot EU v jejich celistvosti a navrhuji metodická zlepšení ročního hodnocení prováděného Komisí.

Mezi znepokojivými jevy, které byly letos zaznamenány, poslanci poukazují na omezení práva na shromažďování a rychle se zmenšující občanský prostor. Zdůrazňují potřebu nezávislých a účinných soudních systémů s vysoce kvalifikovaným personálem a podtrhují význam hodnocení probíhajících reforem v členských státech, přičemž zároveň odsuzují zasahování do vyšetřování korupce a zneužívání soudních

systémů k politickým účelům. Poslanci vyzývají k lepší ochraně zranitelných skupin před diskriminací, včetně celoevropských právních předpisů kriminalizujících trestné činy z nenávisti a nenávistné projevy. Zdůrazňují rovněž povinnost dodržovat mezinárodní právní řád a provádět závazná soudní rozhodnutí: členské státy musí zajistit vnitrostátním soudům přístup k Soudnímu dvoru EU, plně uplatňovat jeho judikaturu a vykonávat rozhodnutí Mezinárodního trestního soudu.

Zpráva dále poukazuje na: potřebu intenzivnějšího boje proti korupci na všech úrovních; výzvu k větší transparentnosti zastupování zájmů, včetně nových nebo zlepšených povinných registrů a mechanismů pro sledování legislativního dopadu; ohrožení svobody a plurality médií, zejména SLAPP a spyware; šíření dezinformací podřívajících demokracii; přetrvávající a nové hrozby pro rovnost zranitelných skupin (zejména diskriminační opatření proti osobám LGBTIQ) a záměr Komise zrušit horizontální směrnici o rovném zacházení; potřebu zakotvit přístup k bezpečnému a legálnímu potratu do Listiny základních práv EU; nárůst extremismu, ohrožení volebních procesů a využívání technologií k omezování demokratických práv; a zhoršující se situace v Maďarsku. Poslanci rovněž vyzývají k posílení mandátu Evropské prokuratury a naléhají na Komisi, aby ochotněji uplatňovala mechanismy podmíněnosti. O zprávě se bude pravděpodobně jednat a hlasovat na plenárním zasedání ve Štrasburku ve dnech 16. až 19. června, a to v očekávání nadcházející zprávy Komise o právním státě za rok 2025.

Více informací je k dispozici v angličtině zde:
<https://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20250519IPR28498/the-rule-of-law-in-the-eu-remains-in-peril-meps-say>

JUDIKATURA:

SDEU: Rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-530/23, Barało proti K.P., ze dne 8. května 2025

Soudní dvůr konstatoval, že směrnice 2013/48/EU o právu na přístup k obhájci a směrnice 2016/1919/EU o právní pomoci mají přímý účinek a jednotlivci se jich mohou dovolávat před vnitrostátními orgány, včetně soudů a policie. Podle rozsudku jsou členské státy povinny již v rané fázi řízení posoudit, zda je podezřelý nebo obviněný zranitelnou osobou – např. z důvodu duševního onemocnění – a pokud ano, automaticky mu poskytnout právní pomoc z úřední povinnosti. Právní pomoc musí být zajištěna nejpozději před jakýmkoli výsledkem nebo důkazními úkony. Nepřítomnost obhájce při výsledku zranitelné osoby je v rozporu s právem Unie, přičemž vnitrostátní orgány jsou povinny takové výsledky považovat za neslučitelné s unijními standardy, a to bez ohledu na obsah vnitrostátních předpisů.

Dále Soudní dvůr zdůraznil, že rozhodnutí o neposkytnutí právní pomoci musí být vždy odůvodněné a podléhat soudnímu přezkumu. Orgány činné v trestním řízení nesmějí pasivně spoléhat na absenci nároku podle vnitrostátního práva – jsou povinny zajistit ochranu práv vyplývajících z práva Unie.

Z hlediska důkazního práva platí, že unijní právo sice nestanoví automatickou nepřípustnost důkazů získaných v rozporu se směrnicemi, ale jejich použití může vést k porušení práva na spravedlivý proces (čl. 47 Listiny). Je proto nezbytné hodnotit, zda byla ochrana práv obhajoby účinná a řízení jako celek spravedlivé. Rozsudek má rovněž širší dopad na strukturu trestního řízení – SDEU připomněl, že zajištění nezávislosti státního zastupitelství je součástí požadavků právního státu dle článků 2 a 19 Smlouvy o EU. Vnitrostátní praxe, která umožňuje výkon trestního stíhání bez garantované nezávislosti a bez účinného soudního dohledu, může být v rozporu s unijním právem. Z pohledu obhájce z toho plyne, že pokud je klient osobou se zranitelností, lze se přímo dovolávat unijního práva i proti vnitrostátním omezením právní pomoci. V případech, kdy nebyl obhájce přítomen u úkonů, ač přítomen být měl, je třeba bezodkladně žádat o vyloučení takových důkazů a namítat porušení práva na spravedlivý proces.

Kompletní rozsudek je k dispozici zde:
<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=299079&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4082734>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK